

Fokkers in paniek over Warmblood Fragile Foal Syndrome

DOETINCHEM – Begin vorige week begon de redactie van De Paardenkrant te bellen met Nederlandse dierenartsen over Warmblood Fragile Foal Syndrome (WFFS) na publicaties in Amerika en op Eurodressage.com. Geen van de dierenartsen had enig idee waar het over ging. Dat veranderde snel en binnen een paar dagen stond de fokkerijwereld op zijn kop. Terechte paniek?

door Rick Helmink

In de Verenigde Staten is de fokkerijwereld al enige tijd in rep en roer over Warmblood Fragile Foal Syndrome. Dat begon met een persbericht van de Hilltop Farm over het terugtrekken van Sternlicht (Soliman de Hus x Rascalino) als dek-hengst.

Sinds het terugtrekken van Sternlicht uit de fokkerij op 5 april 2018 omdat hij drager van de aandoening zou zijn en het bijbehorende persbericht van Hilltop is er in Amerika veel verschenen over Warmblood Fragile Foal Syndrome. Als eerste kwam de Noord Amerikaanse afdeling van het KWPN (KWPN-NA) met een statement, daarna volgde onder andere de Amerikaanse afdeling van het Hannoveraanse stamboek en tenslotte ook het Canadese warmbloedstamboek. De moederstamboeken van KWPN-NA en AHS, het KWPN en het Hannoveraner Verband, hebben zelf nog geen persbericht naar buiten gebracht over WFFS.

Wat is WFFS?

Het syndroom, veroorzaakt door een genmutatie, is al veel langer bekend. In 2015 werd er over gepubliceerd in BMC Veterinary Research. Hoogleraar Inwendige Ziekten Paard op de Faculteit Diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht, prof. dr. Marianne Sloet, is al langer bekend met Warmblood Fragile Foal Syndrome, veroorzaakt door een enkele mutatie in Lysyl Hydroxylase 1 (LH1)gen. “De aandoening is ‘nieuw’ voor Nederland en we hebben voor zover ik weet nog geen veulen waarbij de aandoening is bevestigd.”

“Dat er nog geen gevallen bekend zijn, wil niet zeggen dat het in Nederland niet voorkomt”, vertelt prof. dr. Marianne Sloet. FOTO WWW.ARND.NL

Bij WFFS is er volgens Sloet sprake van de volgende kenmerken: een veulen met WFFS kan aborteren, te vroeg worden geboren en/of geboren worden met afwijkingen. De belangrijkste afwijkingen bij het pasgeboren veulen zijn: huidafwijkingen (zoals te elastische huid die gemakkelijk scheurt, wonden die ‘zomaar’ ontstaan) en hyperextensie van gewrichten. Doorgaans zullen de dieren binnen 1-2 weken na de geboorte sterven of zij moeten worden geëuthanaseerd.

Nog geen gevallen bekend

Op het moment dat de redactie van De Paardenkrant met Marianne Sloet spreekt is ze op vakantie in Afrika. Tijdens haar reis schreef ze nog wel een artikel over WFFS voor de mei-editie van het Tijdschrift voor Diergeneeskunde. Dat deed Sloet naar aanleiding van de ontstane commotie in de Verenigde Staten.

“In 2015 is er voor het eerst uitgebreid gepubliceerd over WFFS in een vooraanstaand tijdschrift en ik was van mening dat dat een goed artikel was, dat serieus genomen kon worden. Dat waren geneticus Bart Ducro, die verbonden is aan de Universiteit Wageningen, en UU-veterinair patholoog Guy Grinwis met mij eens. Gedrieën hebben we een artikel geschreven

over WFFS en willen graag verder onderzoek.”

“Tot op heden zijn er nog geen gevallen van WFFS bekend in Nederland. Er zijn bij ons twee gevallen met een deel van de kenmerken gemeld. Een veulen is niet onderzocht en het andere veulen wordt nu nog onderzocht. We wachten nog op de resultaten.”

Lastige puzzel

Sloet vond het belangrijk om er ook in Nederland over te publiceren: “Dat er nog geen gevallen bekend zijn, wil niet zeggen dat het in Nederland niet voorkomt. Omdat het een ‘nieuwe’ aandoening is, weten

niet veel dierenartsen er van en wordt er vanzelfsprekend ook niet op getest. Ik hoop dat er met die publicatie meer bekendheid komt en dierenartsen het leren herkennen.” Over hoeveel het voorkomt in de Europese warmbloedpopulatie durft Sloet geen uitspraken te doen: “Dat weten we pas als we op grote schaal gaan testen. Dan weten we pas hoe groot het niet zichtbare deel van de ijsberg is. Omdat het Amerikaanse warmbloed een type is en bloedlijnen van over de hele wereld worden gebruikt, zal het een lastige puzzel zijn om vast te stellen waar het vandaan komt.”

Wel vindt Sloet het zaak om het se-

rieus te nemen: “Je kunt niet anders. Het is niet zoets als OC(D), hoefkatrol of cornage. Daar kunnen paarden in meer of mindere mate last van hebben. Bij dit is het ‘aan-uit’: als paarden de aandoening hebben, gaan ze dood.”

Alleen eindproducten

Voor zover nu bekend is WFFS autosomaal recessief erfelijk, met andere woorden: de aandoening kan alleen tot uiting komen als de ouders beide drager zijn van het WFFS-gen. “Om het even simpel uit te leggen: je hebt paarden die homozygoot ‘goed’ en dus vrij van het gen zijn of homozygoot ‘slecht’ en dan sterven ze prematuur of binnen twee weken. Dan zijn er nog paarden die heterozygoot ‘niet-goed’ zijn: paarden die het WFFS-gen via één van hun ouders hebben gekregen en waarbij de aandoening dus niet tot uiting komt. Deze paarden kunnen dus wel degelijk drager zijn en het gen vervolgens ook weer doorgeven”, zegt Sloet.

Wat betekent dit nu allemaal praktisch: zijn hengsten of merries waarvan bekend is dat ze het WFFS-gen hebben nog wel geschikt om mee te fokken? “In principe kunnen hengsten die drager zijn van het WFFS-gen nog wel gebruikt worden in de fokkerij, maar dan moet de fokker zijn merrie wel testen op het gen. Als de merrie negatief test, kan er in principe nog gewoon gefokt worden. Wel is het dan zaak dat er eindproducten gefokt worden, sportpaarden dus. Het is niet wenselijk om verder met deze paarden te fokken omdat je het syndroom dan mogelijk verspreid.”

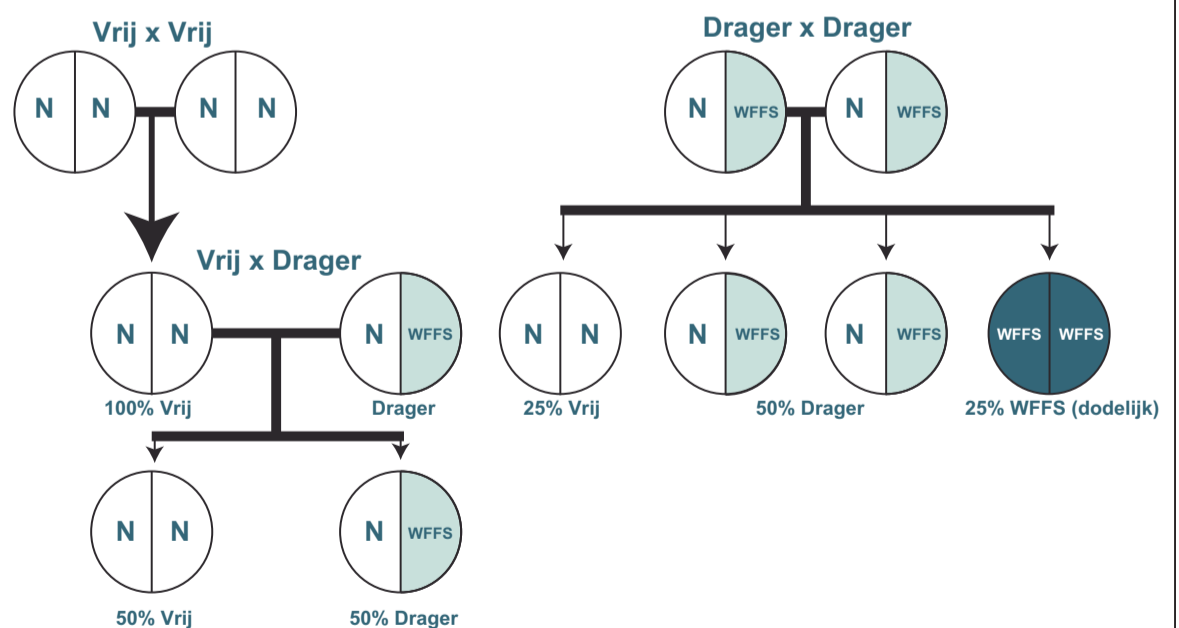
Drager x drager = dood veulen?

Krijgt een fokker die twee dragers bij elkaar brengt per definitie een dood veulen? Nee. Er is 25% kans op een WFFS-vrij veulen (n/n), 50% kans op een drager (n/WFFS) en 25% kans op een veulen met het syndroom (WFFS/WFFS). Wie een niet-drager (n/n) en een drager (n/WFFS) bij elkaar brengt heeft 50% kans op een drager (n/WFFS) en 50% kans op een WFFS-vrij veulen (n/n). Concreet: dragerhengsten en -merries zijn niet per definitie uitgesloten als fokdieren, maar om verdere verspreiding te voorkomen is het wel zaak dat de paarden getest worden.

103 euro voor een test

In Amerika zijn al sinds 2013 testen (commercieel) beschikbaar bij het bedrijf Animal Genetics. Daar wordt 55 dollar gevraagd per test. In Europa heeft het bedrijf Laboklin de licentie voor de WFFS-test gekocht. De test kan via Laboklin Nederland worden aangevraagd. Op shop.labogen.com zijn de kosten voor een WFFS-test 103,00 euro (incl. btw).

Autosomaal recessieve vererving

Prof. dr. Tom Stout: 'We weten nog heel weinig'

De redactie van Paardenkrant-Horses.nl vroeg een tweede hoogleraar in Utrecht naar WFFS. Prof. dr. Tom Stout is hoogleraar inwendige aandoeningen en voortplanting paard aan de Faculteit voor diergeneeskunde in Utrecht. In tegenstelling tot zijn collega Marianne Sloet had hij begin vorige week nog nooit van WFFS gehoord. Hij heeft zich als voortplantingsdeskundige verdiept in de publicatie over WFFS: “Voor elke beleidsvorming over WFFS zou er eerst een beter idee moeten zijn van hoe vaak de genmutatie voorkomt. Omdat het gendefect bekend is, lijkt het mij goed onderzoek uit te voeren om te achterhalen hoe vaak dit voorkomt, of er echt geen effecten zijn in heterozygoten (draggers) en geen voorbeelden van gezonde homozygoten (paarden met het syndroom). Er is op dit moment geen bewijs dat WFFS per definitie leidt tot verwerping of doodgeboren veulens. Het is mogelijk maar niet bewezen.”